

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ÚSTÍ NAD LABEM, PALACHOVA 400/37,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

**Preventivní
program školy**

Školní rok 2023/2024

Mgr. Pavla Šrůmová

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy	Základní škola Ústí nad Labem, Palachova 400/37, příspěvková organizace
Jméno a příjmení ředitele školy	Mgr. Marek Plch
Telefon	+420 724 007 023
E-mail	reditel@zspalachova.cz

Jméno a příjmení zástupkyně ředitele školy a výchovné poradkyně	Mgr. Jitka Olšaníková
Telefon	+420 727 945 287
E-mail	jitka.olsanikova@zspalachova.cz

Jméno a příjmení zástupkyně ředitele školy a výchovné poradkyně (VP)	Mgr. Helena Čechurová
Telefon	+420 475 210 376
E-mail	helena.cechurova@zspalachova.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence (MP)	Mgr. Pavla Šrůmová
Telefon	+420 475 210 376
E-mail	pavla.srumova@zspalachova.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence (MP)	Mgr. Monika Šleisová
Telefon	+420 475 210 376
E-mail	monika.sleisova@zspalachova.cz

Jméno a příjmení sociálního pedagoga (SP)	Bc. Monika Zahradková
Telefon	+420 475 210 376
E-mail	monika.zahradkova@zspalachova.cz

Jméno a příjmení volnočasového pedagoga	Bc. Diana Mikulecká
Telefon	+420 475 210 376
E-mail	diana.mikulecka@zspalachova.cz

Obsah

A.	Zmapování situace ve škole pro stanovení cílů PPŠ	4
B.	Cíle vyplývající ze zmapování situace	5
C.	Strategie a metody dosahování cílů, formy realizace PPŠ	7
I.	Práce pedagogického sboru a vedení školy.....	7
II.	Spolupráce školy s rodiči.....	9
III.	Program preventivních aktivit pro žáky školy.....	9
IV.	Spolupráce s okolím školy.....	14
V.	Evidence a způsob vyhodnocení PPŠ.....	14
VI.	Přílohy.....	14

Použité zkratky:

MP – metodik prevence
 VP – výchovný poradce
 SP – sociální pedagog
 ŘŠ – ředitel školy
 ZŘŠ – zástupkyně ředitele školy
 PPŠ – preventivní program školy
 RCH – rizikové chování
 TU – třídní učitel
 NL – návykové látky
 TH – třídnická hodina
 DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ PPŠ

1. Popis současného stavu ve škole

Škola leží blízko centra krajského města Ústí nad Labem v klidné čtvrti Klíše, není tedy školou sídlištního typu. Sestává z jedné dvoupatrové budovy. Počet žáků se pohybuje kolem čísla 450. Do každé třídy dochází v průměru 20–25 žáků. Celkem je ve škole 24 tříd.

Z oblasti rizikového chování pedagogové na naší škole poukazují na občasný výskyt drobných konfliktů mezi žáky ve třídách nebo mezi třídními kolektivy, záškoláctví a užívání návykových látek – tabákových výrobků. Vyskytuje se rovněž závislost na on-line hrách a občas se setkáváme s projevy kyberšikany.

2. Hodnocení situace v oblasti rizikového chování ve škole z hlediska rodičů žáků

Z diskusí na třídních schůzkách největší starosti rodičům dělají vztahy ve třídách, zneužívání lehkých drog (tabákových výrobků) na 2. st. a záškoláctví. Škola by se podle rodičů měla zaměřit na rozvíjení vzájemných vztahů a spolupráce.

3. Hodnocení situace v oblasti rizikového chování ve škole z hlediska žáků

Žáci jsou s klimatem školy vcelku spokojeni, v některých třídách žáci potvrzují drobné konflikty mezi spolužáky. Je potřeba se tedy na třídnických hodinách zaměřit na vzájemnou komunikaci, spolupráci, toleranci a ochotu pomáhat si.

4. Hodnocení PPŠ minulého školního roku

Prevence se stala samozřejmou součástí tematických plánů jednotlivých předmětů a stejně tak se dotýká i mimoškolních aktivit žáků. Ve školním roce 2022/2023 se chceme nadále zaměřit na mimoškolní aktivity žáků – výjezdy jednotlivých tříd, kde žáci mohou rozvíjet mezilidské vztahy, posilovat soudržnost třídy i soudržnost napříč ročníky a vzájemnou spolupráci.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti.

- 1. Dlouhodobé cíle PPŠ odpovídají Národní strategii MŠMT primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027**
- 2. Krátkodobé cíle PPŠ jsou zformulovány na období jednoho roku a diferencovány podle vymezení níže uvedených cílových skupin.**
- 3. Vymezení cílových skupin**

Žáci školy

- žáci 1. stupně
- žáci 2. stupně

Pedagogičtí pracovníci a ŠMP

Rodiče dětí a veřejnost

Ostatní subjekty

- orgány státní správy a samosprávy
- neziskové organizace

4. Rozdělení cílů podle cílových skupin

Preventivní program školy jako součást Školního vzdělávacího programu si klade za cíl vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací.

Žáci školy

Žáci 1. stupně

- zapojit žáky do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- vést žáky k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

- rozvíjet sociální dovednosti žáků (navazování zdravých vztahů s ostatními, respektování osobnosti jiných žáků, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace, schopnost pomoci)
- zlepšit klima ve třídách
- aktivně vyplňovat volný čas žáků

Žáci 2. stupně

- zapojit žáky do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- vést žáky k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem
- vytváření a podpora zdravých vztahů při přechodu na 2. stupeň
- zmapovat atmosféru ve třídách a pracovat na zlepšení
- omezit záškoláctví a vandalismus
- aktivně vyplňovat volný čas žáků

Pedagogičtí pracovníci a ŠMP

- spolupracovat s třídními učiteli při zachycování varovných signálů s možností rozvoje rizikového chování u žáků a tříd
- zapojit TU do aktivit s tř. kolektivem
- zajišťovat metodické vedení učitelů v oblasti rizikového chování žáků a zvyšovat informovanost pedagogů v oblasti prevence
- sebevzdělávání – dle nabídky DVPP
- vzdělávání pedagogů – dle nabídky DVPP

Rodiče dětí a veřejnost

- nabízet individuální konzultace
- komunikace s rodiči o problematice šikany, záškoláctví a vztahů mezi dětmi – třídní schůzky
- informace o nejnovějších trendech v oblasti rizikového chování – aplikace Bakaláři

Ostatní subjekty

- spolupracovat s orgány státní správy a samosprávy (Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje, Magistrát města Ústí nad Labem, Policie ČR, OSPOD, apod.)

C. STRATEGIE A METODY DOSAHOVÁNÍ CÍLŮ, **FORMY REALIZACE PPŠ**

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

Vedení školy je v úzkém kontaktu s pedagogickým sborem školy, dále sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Zároveň se snaží společnými aktivitami podporovat a prohlubovat vzájemné vztahy v kolektivu pedagogického sboru. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy. Cílem takových setkání je stanovení nápravných opatření s důrazem na odpovědnost žáka, školy i zákonných zástupců.

Pedagogický sbor si klade za cíl zejména:

- realizovat adaptační a kohezní pobyt pro žáky 6. ročníku
- realizovat kohezní pobyty pro žáky 1. stupně
- diagnostikovat sociálního klimatu třídních kolektivů
- poskytovat pravidelné třídnické hodiny (1x měsíčně)
- spolupracovat s orgány státní správy
- nabízet individuální schůzky rodičům
- komunikovat s rodiči o problematice šikany, záškoláctví a vztahů mezi dětmi – třídní schůzky
- nabízet volnočasových aktivit pro žáky 1. a 2. stupně
- zapojit rodiče do sociálního dění ve škole
- realizovat programů primární prevence dle nabídky neziskových organizací a Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje

Preventivní tým

- **školní metodik prevence:** Mgr. Pavla Šrůmová, Mgr. Monika Šleisová
- **výchovná poradkyně:** Mgr. Helena Čechurová, Mgr. Jitka Olšaníková
- **sociální pedagog:** Bc. Monika Zahrádková
- **volnočasový pedagog:** Bc. Diana Mikulecká

ŠMP - poskytuje poradenské služby žákům a rodičům

- zpracovává PPŠ
- vyhledává a mapuje problémy v jednotlivých kolektivech
- koordinuje aktivity školy zaměřené na prevenci RCH
- v případě výskytu RCH organizuje a realizuje výchovné komise, v méně závažných případech RCH realizuje a vede jednotlivé pohovory s rodiči, žáky a jejich třídními učiteli
- kontaktuje odborného pracoviště v případě výskytu závažného RCH

VP - poskytování poradenských služeb žákům a rodičům

- aktivně spolupracuje s metodikem prevence při řešení problémů v kolektivech, při záškoláctví a dalších projevech RCH
- spolupracuje s MP na organizaci a vedení pohovorů se žáky a jejich rodiči v případě výskytu RCH

SP - propojuje školu a rodinu,

- dává podporu pedagogům, žákům a zákonným zástupcům,
- pomáhá znevýhodněným žákům,
- podílí se na primární a sekundární prevenci,
- pomáhá s řešením sociální a finanční situace rodin.
- ve vztahu k žákům nabízí: bezpečné prostředí pro řešení svých problémů, pomoc s řešením rodinné situace, pomoc při řešení školních neúspěchů, pomoc s řešením volnočasových aktivit, pomoc s domácí přípravou učiva, pomoc se začleněním do kolektivu.
- ve vztahu k zákonným zástupcům nabízí: pomoc při řešení sociální a finanční situace rodin, pomoc při problémech dítěte s kolektivem, dalšími spolužáky či učitelem, propojení rodin s učiteli, vedením školy a neziskovým sektorem a dalšími institucemi, pomoc při řešení volného času vašich dětí, pomoc s výchovnými problémy dětí, pomoc při řešení školních neúspěchů, podpora či pomoc při řešení náročné životní situace, pomoc s řešením domácí přípravy učiva, individuální doprovod do institucí souvisejících se vzdělávacím procesem žáka.

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce, seznámení s PPŠ, další aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Při realizaci PPŠ má své nezastupitelné místo spolupráce s rodiči. Rodiče jsou pravidelně informováni o dění ve škole zejména prostřednictvím systému Bakalář a webových stránek školy. Na třídních schůzkách a v konzultačních dnech jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí. K vyřešení problémů mají rodiče možnost využít konzultačních hodin metodika prevence a výchovného poradce, samozřejmě mohou telefonicky, nebo osobně kontaktovat všechny pedagogické pracovníky.

Všechny výchovné problémy jsou řešeny pohovorem s rodiči, třídním učitelem, výchovnou poradkyní a metodikem prevence. O pohovoru je učiněn zápis, jehož jednu kopii dostane k dispozici zákonný zástupce žáka a jedna kopie je založena do dokumentace vedené metodikem prevence. V méně závažných případech je pohovor veden pouze třídním učitelem, který si záznam o pohovoru se žákem, nebo zákonným zástupcem žáka zakládá do vlastní složky. V případě potřeby zasedá výchovná komise, jejíž členy jsou metodik prevence, výchovný poradce a jeden zástupce vedení školy – ředitel školy, nebo zástupkyně ředitele školy.

III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY

1. Specifická prevence s využitím nabídky neziskových společností

Témata pro jednotlivé ročníky jsou volena s ohledem na relevanci pro danou věkovou skupinu.

1.a 2. ročník: Základy bezpečného pobytu v on-line světě

Název programu: On-line ZOO

Poskytovatel: CZ.NIC

Anotace: Nejmenším dětem jsou zábavnou formou představena nejčastější rizika, která mohou nastat v souvislosti s používáním internetu, jako např. závislost na mobilu nebo zveřejňování nevhodných fotografií.

3. ročník: Chování v nebezpečných situacích

Název programu: pozor nebezpečí

Poskytovatel: ACET

Anotace: Interaktivní zážitkový program, během kterého si žáci vyzkouší co dělat v nebezpečných situacích způsobených lidmi nebo přírodními katastrofami.

4. ročník: Šikana a kyberšikana

Název programu: Šikana a kyberšikana

Poskytovatel: Jules a Jim

Anotace: Program si klade za cíl posilovat takové chování a postoje žáků a celého třídního kolektivu, které povede ke snížení rizik vzniku a rozvoje ostrakismu a šikany ve skupině. Program žáky neseznamuje s teoretickými znalostmi o šikaně, ale klade důraz na porozumění jejímu mechanismu, vcítění se do kůže jednotlivých aktérů (vč. svědků) a zvědomení možných psychosociálních následků šikany. Program předává žákům hodnotový rámec posilující zdravé vztahy ve skupině a zodpovědnost všech členů za atmosféru v celém kolektivu. Staví na premise, že nikdo nemá právo ubližovat druhým, i když mu na druhém cokoli vadí, a že jakékoli ubližování druhému je nepřijatelné, ať už se jedná či nejedná o šikanu. Podporuje žáky v odvaze ozvat se, když je jim nepříjemné, co se děje jim samotným nebo ostatním žákům, vede je k formulování těchto pocitů tak, aby fungovaly jako důležitý a účinný nástroj proti nežádoucímu chování okolí. Seznámí žáky s vhodnými a efektivními postupy, které mohou použít v roli oběti i svědka v případě, že žáci nebo učitelé v nepříjemných činnostech i přes upozornění pokračují v offline i online prostředí, a rozlišuje v tomto kontextu rozdíl mezi oznamováním a žalováním. Posiluje také všímavost a citlivost žáků vůči pocitům druhých. Popíše specifika kyberšikany a důležitost sběru důkazů. Žáci pojmenují takové druhy zábavy s vrstevníky, které nejsou druhým nepříjemné a nikomu neubližují.

Dále: Bezpečnost v silničním provozu – žáci pravidelně v průběhu školního roku navštěvují dopravní hřiště.

5. ročník: Prevence kouření

Název programu: Nekuřátka

Poskytovatel: Jules a Jim

Anotace: Program se snaží oddálit nebo lépe odradit žáky od experimentování s tabákovými výrobky a poskytuje prostor pro vytvoření si vlastního odmítavého postoje ke kouření. Žáci se seznámí se základními pojmy, s nejčastějšími riziky kouření tabákových výrobků (vč. elektronických cigaret a zahřívání tabáku) a s možnostmi ochrany před nebezpečím pasivního

kouření, procvičí vhodné způsoby odmítání nabídnuté cigarety a porozumí, jak se projevuje a rozvíjí závislost na tabáku.

6. ročník: Bezpečný pohyb v on-line světě

Název programu: Sexting, kyber grooming a on-line podvody

Poskytovatel: E-bezpečí

Anotace: Jaká rizika jsou spojena se sdílením intimních materiálů na internetu? Co je to webcam trolling? Jaká rizika jsou spojena s online seznamováním? Kdo jsou to internetoví predátoři a jaké triky používají? Jak si ověřit identitu internetových kamarádů? Případy dětských obětí.

7. ročník: Poruchy příjmu potravy

Název programu: Kult krásného těla

Poskytovatel: ACET

Anotace: Prevence poruch příjmu potravy a sebepoškozování. Charakter vs. Image. Sebe přijetí.

Dále: SI třída – pro zlepšení klimatu třídy (Poskytovatel: Skautský institut)

8. ročník: Péče o psychické zdraví

Název programu: Hlavu vzhůru

Poskytovatel: Maják

Anotace: Program pracuje s pojmy týkajícími se duševního zdraví a poskytuje žákům základní přehled psychických obtíží a jejich rozpoznání za pomoci popisu různých příběhů. Formou jednoduché aktivity reaguje na různorodost žáků a povzbuzuje jejich originalitu. Závěr je věnován možnostem nabídky odborné pomoci v případě potřeby.

Obecný cíl: Předcházet duševním obtížím.

Specifické cíle: Poskytnout žákům přehled duševních obtíží.

Vést žáky k možnostem sebenáhledu.

Povzbudit žáky ke sdílení obtíží a vyhledání odborné pomoci.

9. ročník: Partnerský a sexuální život

Název programu: Sex, AIDS a vztahy

Poskytovatel: ACET

Anotace: Multimediální preventivní program „Sex, AIDS a vztahy“ je zaměřen na nejohroženější skupinu mladých lidí ve věku od 12 do 19 let a je součástí (jediním z témat) komplexního programu specifické primární prevence rizikového chování mládeže. V současné době neexistuje žádná

účinná proti HIV, proto je prevence v této oblasti velmi důležitá. Hlavním cílem je informovat posluchače o základních pojmech – HIV, AIDS, o způsobech přenosu HIV, způsobech prevence, účinné ochraně a zodpovědnosti za svou sexualitu a sexualitu svého partnera.

Po absolvování programů se dále vyučující k daným tématům se třídou průběžně vrací a na výstupy z programů navazují. Daná témata se objevují rovněž v průběhu jednotlivých vyučovacích hodin, zejména v hodinách Výchovy ke zdraví, občanské výchovy, chemie nebo přírodopisu, ale i jazyků, informatiky apod.

2. Nespecifická prevence:

Soustavně se zaměřujeme na tmelení kolektivu jak uvnitř jednotlivých tříd, tak i v rámci školy celkově a též mezi žáky a dospělými. Za tímto účelem probíhají nejrůznější zážitkové akce, například:

1.stupeň:

- Podzimní toulání (září)
- Táborák s rodiči (říjen)
- Bubnování v kruhu (říjen)
- Halloweenské spaní ve škole (říjen)
- Projektový den Čím budu (listopad)
- Jarní toulání (duben)
- Škola v přírodě (květen)

2.stupeň:

- Adaptační kurz 6. tříd (září)
- Exkurze do Berlína (říjen)
- Cykloturistický kurz (červen)

Celoškolní:

- Adventní jarmark
- Předvánoční bruslení
- Předvánoční kino
- Lyžařský kurz
- Den naruby
- Mediální den
- Velikonoční jarmark

- Branný den
- Den dětí

3.Volnočasové aktivity pro žáky:

- Čtenářský kroužek
- Dramatický kroužek
- Logopedický kroužek
- Florbal
- Keramika
- Výtvarný kroužek
- Taneční kroužek
- Rukodělné tvoření
- Vaření
- Tenisová škola
- Keramika pro zaměstnance
- Jóga pro zaměstnance

IV. SPOLUPRÁCE S OKOLÍM ŠKOLY

Název instituce
Pedagogicko-psychologická poradna, Ústí nad Labem
Speciálně-pedagogické centrum, Ústí nad Labem
SPC Ústí nad Labem, Demosthenes
Středisko výchovné péče, Ústí nad Labem
Magistrát města Ústí nad Labem - OSPOD
Poradna pro integraci, Ústí nad Labem

V. EVIDENCE A ZPŮSOB VYHODNOCENÍ PPŠ

- Hodnocení akcí po jejich realizaci, hodnocení žáky – dotazníky, diskuse
- Záznamy o projednávání RCH žáků uloženy u MP

VI. PŘÍLOHY

Program proti šikaně – viz METODICKÝ POKYN MŠMT:

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-aktualizuje-metodicky-pokyn-k-reseni-sikany-ve-skolach>

Vypracovala Mgr. P. Šrůmová

